

Asia

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) N:o 1305/2013 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse erityistoimenpiteistä, joilla voidaan tarjota poikkeuksellista väliaikaista tukea maaseuturahastosta koronaviruspandemian aiheuttaman tilanteen vuoksi

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio on antanut 30.4.2020 asetusehdotuksen COM(2020) 186 final koronaviruspandemian aiheuttaman tilanteen helpottamiseksi maataloussektorilla. Maatalouden erityiskomitea (MEK) käsitteli asetusehdotusta 7.5.2020 ja MEK on pyytänyt jäsenvaltioiden kirjallisia kommentteja 12.5.2020 mennessä. MEK käsittelee ehdotusta uudelleen kokouksessaan 25.5.2020. Asetusehdotus on tarkoitus käsitellä pikaisella menettelyllä Euroopan parlamentin kanssa toukokuussa 2020.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä komission ehdotuksen maaseudun kehittämisasetuksen (EU) N:o 1305/2013 muuttamisesta nykyisessä poikkeustilanteessa.

Pääasiallinen sisältö

Koronaviruspandemiasta johtuva poikkeuksellinen tilanne on aiheuttanut monenlaisia ongelmia maataloille ja pienille maataloustuotteita jalostaville yritykselle. Komissio on vastannut tähän useilla erilaisilla asetusmuutoksilla.

Maaseudun kehittämisasetusta (EU) N:o 1305/2013 koskevan asetusmuutosehdotuksen mukaan maataloudessa ja elintarvikealalla on noussut esiin monia vaikeuksia, jotka johtuvat koronaviruspandemian vuoksi tehdyistä erilaisista rajoituksista ja toimenpiteistä. Toimenpiteet vaikuttavat alan yritysten toimintaan. Talouden häiriötilanne maataloudessa ja elintarvikealalla on johtanut siihen, että viljelijöillä ja maataloustuotteita jalostavilla yrityksillä on likviditeetti- ja kassavirtaongelmia. Tämän vuoksi tietyt yritykset tarvitsevat kiireellisesti hätätukea toimintansa jatkamiseksi.

Ehdotettu asetusmuutos mahdollistaisi poikkeuksellisen väliaikaisen tuen myöntämisen Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahaston) varoista kahdelle kohderyhmälle: viljelijöille sekä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimukseen (SEUT-sopimus) liitteen I mukaisten maataloustuotteiden tai puuvillan jalostusta ja kaupan pitämistä harjoittaville mikro-, pien- ja keskisuurille yrityksille

(jäljempänä pk-yritykset), joiden toimintaan koronaviruspandemian aiheuttama kriisi on erityisesti vaikuttanut. Maataloustuotteiden jalostuksessa lopputuote voisi olla maataloustuote tai pidemmälle jalostettu elintarvike. Kalataloustuotteet eivät kuuluisi väliaikaisen tuen piiriin.

Jäsenvaltioiden pitäisi kohdentaa tuki niille tuensaajille, joihin kriisi vaikuttaa eniten, määrittelemällä tukikelpoisuusedellytykset ja mahdollisesti valintaperusteet, jotka ovat puolueettomia ja syrjimättömiä käytettävissä olevien todisteiden perusteella.

Tuki olisi kertasuoritus, joka maksettaisiin viimeistään 31.12.2020. Komission myöhemmät takaisinperinnät suoritettaisiin talousarviomäärärahojen mukaisesti ja käytettävissä olevan rahoituksen rajoissa. Tukitaso voitaisiin eriyttää tuensaajaryhmittäin objektiivisten ja syrjimättömien perusteiden mukaisesti.

Tuen enimmäismäärä olisi enintään 5 000 euroa viljelijää kohti ja 50 000 euroa pk-yritystä kohti.

Jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon muiden kansallisten tai unionin tukivälineiden tai yksityisten järjestelmien perusteella myönnetty tuki, jolla vastataan koronaviruspandemian aiheuttaman kriisin vaikutuksiin. Maaseuturahaston tuki saisi olla enintään yksi prosentti maaseuturahaston kokonaisrahoitusosuudesta maaseudun kehittämisohjelmassa. Toimenpiteen seuranta ja raportointia koskevia säännöksiä ei ole muutettu.

Maksujen ennakoidaan tapahtuvan tuensaajalle vuoden 2020 loppuneljänneksellä ja tämä vähentäisi muiden tälle vuodelle suunniteltujen maaseudun kehittämisen toimenpiteiden määrärahoja vastaavasti.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Asetusehdotuksen oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 42 artikla ja 43 artiklan 2 kohta.

Asetusehdotus käsitellään tavallisessa lainsäätämisyksityksessä Euroopan parlamentin kanssa.

Neuvostossa päätös tehdään määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa vastuuvaliokuntana on maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunta (AGRI). Asetusehdotuksen käsittely ei ole vielä alkanut Euroopan parlamentissa.

Kansallinen valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU18) 12.-13.5.2020 (kirjallinen menettely)

Eduskuntakäsittely

Maa- ja metsätalousministeriön kirje 14.5.2020 (E-kirje X/2020 vp).

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Asetusehdotuksesta ei aiheudu tarvetta muuttaa kansallista lainsäädäntöä, sillä asetusehdotuksen mahdollistamia väliaikaisia tukia ei aiota ottaa Suomessa käyttöön.

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksella ei ole vaikutuksia EU:n talousarvion määrärahojen kokonaistasoon.

Ehdotuksen mahdollistamia väliaikaisia tukia ei aiota ottaa Suomessa käyttöön eikä sillä näin ollen ole taloudellisia vaikutuksia Suomessa. Ehdotetun asetusmuutoksen mukaisen väliaikaisen tuen hyödyntäminen olisi mahdollista niille jäsenvaltioille, joilla on vielä jäljellä käyttämätöntä maaseutuohjelman rahoitusta. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman varat on pääosin jo sidottu sekä varat jaettuna alueille käytettäväksi EU:n nykyisen rahoituskauden loppuun mennessä. Ehdotettu asetusmuutos ei toisi lisärahoitusta jäsenvaltioille.

Ehdotetun asetusmuutoksen mukaisten tukien käyttöön ottaminen edellyttäisi maaseutuohjelman muutosta, mukaan lukien valintaperusteiden valmistelu, sekä ohjelmamuutoksen käsittelyä seurantakomiteassa, jonka jälkeen muutosehdotus pitäisi toimittaa komissiolle hyväksyttäväksi. Väliaikainen tuki olisi myönnettävissä aikaisintaan loppuvuodesta 2020.

Ehdotetun asetusmuutoksen tyyppisiä toimia voidaan toteuttaa myös kokonaan kansallisesti EU:n valtioneuvoston mukaisesti ilman, että asetusmuutoksen mahdollistamia toimia otetaan käyttöön.

Maa- ja metsätalousministeriö on saanut vuoden 2020 toisessa lisätalousarviossa 30 miljoonan euron määrärahan käytettäväksi avustusten maksamiseen kansallisesti maatalouden alkutuotannossa toimiville ja maataloustuotteita jalostaville yrityksille eli samoille kohderyhmille kuin ehdotetussa asetusmuutoksessa esitetään. Lisäksi tukea kohdennetaan kansallisesti maatilojen harjoittamaan muuhun yritystoimintaan kuin maatalouteen. Maa- ja metsätalousministeriössä on valmisteltu valtioneuvoston asetukset väliaikaisen tuen myöntämiseksi koronaviruspandemian aiheuttaman poikkeustilanteen helpottamiseksi. Tukia voitaisiin myöntää 31.12.2020 saakka.

Asiakirjat

COM(2020) 186 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Tiina Malm, tiina.malm@mmm.fi, p. 02951 62428

Johtava asiantuntija Juuso Kalliokoski, juuso.kalliokoski@mmm.fi, p. 02951 62470

Erityisasiantuntija Tuuli Orasmaa, tuuli.orasmaa@mmm.fi, p. 0295162056

EUTORI-tunnus

EU/2020/0885

Liitteet

Viite

Asiasanat	Euroopan maatalouden tukirahasto, jaosto maatalous- ja elintarvike (EU 18), maaseuturahasto, maatalous, tartuntataudit, yhteinen maatalouspolitiikka, pandemiat
Hoitaa	MMM, STM
Tiedoksi	ALR, EUE, LIIVI, LVM, OKM, PLM, RUOKA, SM, TEM, TULLI, UM, VM, VNK, VTV, YM
